

Romantismul

Romantismul este un important curent literar si artistic, aparut in Anglia, Franta si Germania in prima parte a secolului trecut, ca opozitie la clasicism. Romanticii preconizau o literatura inspirata din realitatile nationale, din traditii folclorice, din istorie si chiar din miturile si legendele unor popoare indepartate; sustineau valorile sensibilitatii, ale individului, ale naturii; incercau sa elibereze creatia artistica de rigiditatea canoanelor si a conventiilor clasice, dand totodata acces in paginile romanelor, a pieselor de teatru sau in versurile poeziilor unor personaje si probleme ce reflectau epoca de dupa Marea Revolutie Franceza din 1789.

Romantismul s-a extins treptat in principalele tari europene, cuprinzand toate artele si chiar unele domenii ale vietii sociale, si determinand existenta unui stil romantic in mobilier, in imbracaminte etc.

In timp ce clasicismul este un curent al ratiunii, romantismul exalta sentimentul si fantezia. Natura patrunde masiv in creaitile romantice, in vreme ce pe clasicisti ii interesau numai caracterele umane. Visul si exotismul, interesul pentru taramuri indepartate reprezinta teme ale romantismului.

Acest curent invata scriitorii si poatii sa se inspire din istoria nationala si din creatia folclorica specifica tarii lor. Personajele romantice sunt eroi exceptionali in imprejurari exceptionale, construite adesea pe principiul antitezei si putand evolua pe parcursul operei in ceea ce priveste trasaturile lor de caracter.

Astfel, principalele caracteristici ale romantismului drept curent literar pot fi rezumate prin: cultivarea sensibilitatii si fanteziei creatoare, complexitatea personalitatii umane, evaziunea in trecut, istorie, vis, contemplarea naturii infatisata sub lumina culorii locale, interesul pentru folclor, prezenta unor personaje provenind din toate mediile sociale, eroii extraordinari ai operelor epice fiind pusi sa actioneze in imprejurari extraordinare, totul fiind intr-o libertate deplina de creatie.

Marii reprezentanti internationali ai acestui curent, Novalis, J.L. Tieck, E.T.A. Hoffmann, G.G. Byron, P.B. Shelley, A. Lamartine, A. de Vigny, V. Hugo, G. Leopardi, A. Puskin, M. Lermontov, E.A. Poe, A. Petrofi, A. Mickiewicz au realizat adevarate caodopere ale literaturii romantice, in proza sau in versuri.

Asemeni oricarui curent literar de o importanta maxima in dezvoltarea ulterioara a prozei si poeziilor, curentul romantic a avut un sef de scoala si un teoretician care a dat nastere acestui curent, l-a denumit si si-a sustinut opinia in decursul intregii cariere artistice. Pentru romantism, acest autor este Victor Hugo (1802-1885, poet si prozator francez), care, in prefata dramei "Cromwell" considera romantismul ca fiind o debarasare a limbajului poetic de tot ceea ce are legatura cu o schema, o norma sau o lege si dand frau liber imaginatiei si inspiratiei creatorului. Hugo afirma ca tocmai aceste legi eclipseaza adevarata arta, care este pura si neingradita.

Regulile impuse de clasici nu mai sunt valabile, singura sursa adevarata de inspiratie fiind natura si doar legile ei fiind esenta operei romantice. Fiecare subiect va avea o valoare unica si irepetabila ce nu va mai fi dictata de legile nescrise ale prozodiei ci de sufletul si mintea creatorului. Sfaturile naturii vor fi sursa de inspiratie primordiala, iar fictiunea autorului este singura capabila de a crea adevarata arta, adevaratul sentiment in inima cititorului.

Sa dam cu ciocanul in teorii, in "poetici" si in sisteme. Sa aruncam jos vechea tencuiala care ascunde fatada artei. Nu exista reguli, nici modele; sau, mai bine zis, nu exista alte reguli decat legile generale ale naturii care domina arta in intregul ei si legile speciale care, pentru fiecare compozitie in parte, rezulte din caracteristicile proprii fiecarui subiect. [...]

Poetul -si trebuie sa staruim asupra acestui punct- nu are de primit sfaturi decat de la natura, de la adevar si de la inspiratie, care este si ea natura si adevar.

Romantismul romanesc are cateva trasaturi specifice manifestate datorita aparitiei in tara noastra cu o intarziere cu un deceniu fata de Franta. Prima generatie romantica (I.H. Radulescu, V. Carlova, Grigore Alexandrescu) se afirma spre sfarsitul deceniului al treilea si inceputul celui de-al patrulea ale secolului XIX; romantismul se prelungeste la noi prin scriitorii pasoptisti (V. Alecsandri, N. Balcescu, Alecu Russo si altii) pana la Eminescu, considerat indeobste cel mai mare poet romantic european. In al doilea rand, epoca romantica se afla, la noi, alaturi de numeroase influente clasice. Niciodata estetica noua n-a fost in intregime degrevata de elemente ale esteticii clasice. Specii literare clasice (fabula) coexista cu specii romantice (meditatie, pastelul) la Alexandrescu sau Heliade. Viziune clasica are si Alecsandri. In al treilea rand, ca si in

Italia, romantismul a inflorit in plina epoca a luptelor pentru eliberare nationala si sociala, curentul colorandu-se cu numeroase nuante patriotice si avand un caracter net militant decat in tari ca Germania si Franta. Pentru noi, romantismul echivaleaza cu o redesteptare a spiritului national in anii dintre 1829 si 1859.